

Ψάχνουμε για σένα τη προσφορά ενέργειας που ταιριάζει καλύτερα στη χρήση που κάνεις..

Όνοματεπώνυμο

Email

Τηλέφωνο

3 + 2 = ?

Αποστολή

Με την υποβολή του αιτήματός σου, αποδέχεσαι την Πολιτική Προστασίας Δεδομένων μας και τους Όρους Υπηρεσίας

ΜΕ ΑΠΟΨΗ

Τετάρτη, 30-Mai-2018 00:04

Η "αντιδεοντολογική" εφαρμογή του Κώδικα Δεοντολογίας

89

Italian Design & Innovation
Ποση Τεχνολογία σε μια Κοζύνη.

Του Αργύρη Αργυριάδη

Διαβάζουμε κατά καιρούς ότι οι τράπεζες προσπαθούν να ρυθμίσουν τα ληξιπρόθεσμα δάνεια των οφειλετών και ότι το πρόβλημα των "κόκκινων" δανείων αποτελεί πυριτιδαποθήκη στο μαλακό υπογάστριο του τραπεζικού συστήματος. Συμβαίνει, όμως, πράγματι αυτό; Και ποιές οι κυρώσεις των τραπεζών αν δεν χρησιμοποιούν επαρκώς τα νομικά εργαλεία που θέσπισε η πολιτεία (κώδικας δεοντολογίας, εξωδικαστικός μηχανισμός κλπ), τη στιγμή μάλιστα που στην πράξη τις τεράστιες κεφαλαιακές απώλειες τους κληθήκαμε - και θα ξανακληθούμε - να καλύψουμε συλλήβδην οι πολίτες και οι μέτοχοι αυτών;

Κατ' εφαρμογή του Ν. 4224/2013, θεσπίστηκε για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων ιδιωτών και επιχειρήσεων από την Τράπεζα της Ελλάδος, με την υπ' αρ. 116/1/25.08.2014 Απόφαση της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων, ο Κώδικας Δεοντολογίας. Ο τελευταίος θέτει ως κύριο και πρωταρχικό στόχο του την εξεύρεση **συναινετικής λύσης** μεταξύ δανειολήπτη και πιστωτικού ή χρηματοδοτικού ιδρύματος προκειμένου να μειωθεί με **συμβαστικό τρόπο** τον χαρακτήριστο ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Βασική υποχρέωση του συνεπάγεται η εφαρμογή του Κώδικα, αποτελεί η τήρηση των διαδικασιών του, πριν την τυχόν καταγγελία της πιστωτικής σύμβασης. Κάθε τραπεζικό ίδρυμα, λοιπόν, υποχρεούται να θεσπίσει λεπτομερώς καταγεγραμμένη Διαδικασία Επίλυσης Καθυστερήσεων (Δ.Ε.Κ.), στην οποία μπορούν να συμμετάσχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα, πρωτοφειλέτες, συνοφειλέτες και εγγυητές, εφόσον διατηρούν τον χαρακτήρισμό του "συνεργάσιμου δανειολήπτη", όπως ορίστηκε με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Διαχείρισης ιδιωτικού Χρέους του Ν. 4224/2013.

Ειδικότερα, ένας δανειολήπτης είναι συνεργάσιμος έναντι των δανειστών του όταν: (i) παρέχει πλήρη και επικαιροποιημένα στοιχεία επικοινωνίας στους δανειστές, (ii) είναι διαθέσιμος σε επικοινωνία με τον δανειστή και ανταποκρίνεται με ειλικρίνεια και σαφήνεια σε κλήσεις και επιστολές του, (iii) προβαίνει σε πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών προς τον δανειστή αναφορικά με την τρέχουσα οικονομική του κατάσταση (iv) προβαίνει σε πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών, προς το δανειστή και (v) συναινεί σε διερεύνηση εναλλακτικής πρότασης αναδιάρθρωσης με το δανειστή.

Περαιτέρω, η θεσπισθείσα Διαδικασία Επίλυσης Καθυστερήσεων αποτελείται από πέντε στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο, το ίδρυμα επικοινωνεί με τον πρωτοφειλέτη και, αν υπάρχει, τον εγγυητή, και του ζητεί να παράσχει τα απαιτούμενα οικονομικά στοιχεία. Στο δεύτερο και τρίτο στάδιο γίνεται συγκέντρωση και αξιολόγηση, αντίστοιχα, των οικονομικών στοιχείων του οφειλέτη, στο τέταρτο η τράπεζα οφείλει να προτείνει κατάλληλες λύσεις ρύθμισης και το πέμπτο στάδιο περιλαμβάνει τη διαδικασία εξέτασης των τυχόν εντάσεων.

Η τράπεζα σε όλη τη διάρκεια του σταδίου της αξιολόγησης, οφείλει να καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια για να συνεργαστεί με τον δανειολήπτη προκειμένου να προσδιορίσει με ακρίβεια την ικανότητά του για αποπληρωμή του χρέους, με στόχο να καταλήξουν σε μια κατάλληλη λύση πριν προβεί σε καταγγελία της σύμβασης και εκκινήσει νομικές ενέργειες αναγκαστικής είσπραξης της καυστερούμενης απαίτησης.

Τι γίνεται, όμως, στην περίπτωση που μια τράπεζα λειτουργήσει εταιρειακά και δεν τηρήσει την ανωτέρω προβλεπόμενη διαδικασία; Δυστυχώς μια τάση στη νομική θεωρία που γίνεται και αποδεκτή από πρόσφατες αποφάσεις που είδαν το φως της δημοσιότητας θεωρεί τις προβλέψεις του ανωτέρω Κώδικα ένα απλό ... ευχολόγιο κρίνοντας ότι η τράπεζα μπορεί να κάνει εντέλει ό,τι θέλει και εναπόκειται στην Τράπεζα της Ελλάδας να της επιβάλει τυχόν διοικητικές κυρώσεις. Είναι όμως έτσι;

Ο Κώδικας Δεοντολογίας αποτελεί κανονιστική διοικητική πράξη, εκδοθείσα κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης, που θέτει κανόνες ουσιαστικού δικαίου (τραπεζικού ή αστικού), δηλαδή κανόνες θετικού αστικού δικαίου (hard law). Περαιτέρω, μολοντί δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη, οι συγκεκριμένες διατάξεις είναι αναγκαστικού δικαίου (ius cogens). Τούτο συνάγεται ερμηνευτικά από τη φύση και το σκοπό των συγκεκριμένων διατάξεων. Οι τελευταίες αποσκοπούν στην προστασία του ασθενέστερου συμβαλλόμενου (δηλαδή του υπερχρεωμένου δανειολήπτη) και στη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος (ουστημική σταθερότητα). Η τελευταία δεν μπορεί να εξαρτάται αποκλειστικά από την ωριμότητα ή καλοπιστία μεμονωμένων τραπεζικών στελεχών. Για αυτό κρίθηκε σκόπιμο από το νομοθέτη να ενταχθεί σε ένα διακριτό και συνεκτικό κανονιστικό πλαίσιο.

Θέλεις να γνωρίσεις τους experts της αγοράς;

Συνεπώς, η μη τήρηση του Κώδικα δεν συνεπάγεται μόνον κυρώσεις εποπτικής ή ελεγκτικής φύσης από την ΤτΕ. Αντιθέτως δίνει το δικαίωμα και στον ίδιο τον οφειλέτη να επικαλεστεί την ακυρότητα της σχετικής καταγγελίας με επίκληση διατάξεων του Αστικού Κώδικα, καθόσον δεν υπάρχει κανένα κενό νόμου. Και τούτο διότι η διάταξη του άρθρου 174 ΑΚ καλύπτει το υποτιθέμενο κενό στις διατάξεις του Κώδικα Δεοντολογίας.

Πράγματι, σύμφωνα με την ΑΚ 174, δικαιοπραξία που αντιβαίνει σε απαγορευτική διάταξη του νόμου, αν δεν συνάγεται κάτι άλλο από την παραβιάζόμενη διάταξη, είναι άκυρη (απόλυτη ακυρότητα). Η ΑΚ 174 αποτελεί "λευκό κανόνα" δικαίου αφού η εφαρμογή της απαιτεί την ανεύρεση των απαγορευτικών διατάξεων που θα τη συμπληρώσουν. Συνεπώς εφόσον υφίσταται κανόνας επιτακτικού δικαίου που παραβιάζεται (όπως για παράδειγμα ο Κώδικας Δεοντολογίας) τότε σε συνδυασμό με το άρθρο 174 ΑΚ, η συγκεκριμένη δικαιοπραξία είναι άκυρη. Προφανές είναι ότι υπό αντίθετη ερμηνεία θα επιβραβεύονταν συμπεριφορές που τελούνται προς καταστράτηγηση του νόμου (in fraudem legis) δηλαδή επιφέρουν αποτελέσματα που αποδοκιμάζονται από το νόμο.

Σε κάθε περίπτωση ο οφειλέτης μπορεί να επικαλεστεί κατοχρηστική συμπεριφορά (ΑΚ 281) της τράπεζας σε περίπτωση μη εφαρμογής του Κώδικα αρκεί να αποδείξει ότι η παράλειψη τήρησης της προβλεπόμενης διαδικασίας δεν εξυπηρετεί κάποιο εύλογο συμφέρον της τράπεζας αλλά αντίθετα συνεπάγεται ζημία για τον πιστωτή, με αποτέλεσμα η ανωτέρω συμπεριφορά της τράπεζας να υπερβαίνει προφανώς τα όρια τα οποία επιβάλλονται από την καλή πίστη και από τον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό του δικαϊώματος.

Εάν υιοθετήσουμε την αντίθετη άποψη τα ερωτήματα που δημιουργούνται είναι εύλογα. Τι ανάγκη είχαμε τη θεσμοθέτηση "Κώδικα Δεοντολογίας" αφού η επίκληση της "φιλευσπλαχίας" ή "καλοπιστίας" μιας τράπεζας δεν απαιτούσε τη ψήφιση νέου νόμου; Και εντέλει όσοι κομπορρημονούσαν ότι δεν θα "αφήσουν κανένα σπίτι σε χέρια τραπεζίτη" - και σήμερα ψηφίζουν πλειοψηφικά στη βουλή - επικροτούν μια τέτοια "λειπή" προστασία του οφειλέτη;

Ασχέτως πολιτικής προσέγγισης το νομικό οπλοστάσιο κατά τη γνώμη μας υπάρχει. Αρκεί να ερμηνευτεί ορθά και να εφαρμοστεί με κοινωνική ενσυναίσθηση από τα αρμόδια δικαστήρια που καλούνται για άλλη μια φορά να υπερβούν κυβερνητικές αβελτηρίες και νομοτεχνικές αστοχίες ...

* Ο κ. Αργύρης Αργυριάδης είναι Δικηγόρος Παρ' Αρείω Πάγου, Διαπιστευμένος Διαμεσολαβητής & Διαχειριστής Αφερεγγυότητας

Η ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ŠKODA